

- יז. א. האם רשאי בני העיר לקבוע שכר לפועלים, וכן להטיל קנסות ועונשים על העובר על תקנותיהם?
 ב. קופה של צדקה — בכמה אנשים היא נגבית ובכמה היא מתחלקת לנוקקים, ומדוע?
 ג. האם ממשכנים וכופין על הצדקה?
 ד. אלו הלכות מוטלות על גבאי הצדקה כדי לנקות עצמם מן החשר?
 א. כן. (ואף ביכולתם לחייב את בני העיר לצאת בגופם ולטרוח עבור צרכי העיר — 'נפקי באוכלווא'. וע' ב'אילת השחר' שאין זה בגדר חיוב ממוני). ואולם כאשר יש שם אדם חשוב, אינם רשאים להסיע על קיצתן שלא בידיעתו. (ט).
 ב. נגבית בשנים ולא באחד, ולא משום חסרון בנאמנות, (ולכך גם אין מחשבין עם גבאי צדקה, כי באמונה הם עושים. להלן ט), אלא משום שיש בה ענין שררה, שלעתים צריכים לכפות על גבייתה. ומתחלקת בשלשה, שיש בחלוקתה צורך לעיין ולהכריע בדיני ממונות.
 ג. בעשיר — כן. (ויש שיטה שאין כופין אלא בדברים, אא"כ קבלו על עצמם שיכופו אותם הגבאים. עתוס'. ואם יורדים לנכסיו לצורך צדקה — ע' בכתובות מט ובראשונים).
 ד. אינם רשאי לפרוש זה מזה; מצא מעות בשוק — לא יתננו לתוך כיסו אלא לארנק של צדקה ולכשיבוא לביתו — יטלם; מחליפין פרוטות הנחושות למטבעות עמידות — לאחרים אבל לא לעצמם; אין מונים אותם שנים שנים אלא אחד אחד.

דפים ט — י

- יח. א. האם בודקין את העניים הבאים להתפרנס מקופת הקהל?
 ב. האם מחלקין מן הקופה לעניים הלמודים לחזר על הפתחים?
 ג. מהו השיעור המינימלי של חיוב נתינת צדקה?
 ד. מי גדול ממי, העושה את הצדקה או המעשה אחרים לתתה?
 ה. אלו מעלות ותגמול שכר טוב (שהוזכרו בסוגיא) יש בנתינת הצדקה?
 א. רב הונא אמר: בודקין למוזנות ואין בודקין לכסות, אלא נותנין לו כסות מיד. ורב יהודה אמר להפך: אין בודקין למוזנות אבל בודקין לכסות. (יו"ד רנא, י).
 ב. עני המחזר על הפתחים אין נותנים לו מן הקופה מתנה מרובה, (כדי סעודה. תוס'), אלא מתנה מועטת.
 ג. לעולם אל ימנע אדם עצמו מלתת שלישיית השקל בשנה. 'וכל הנותן פחות מזה לא קיים מצוה'. (לשון הרמב"ם).
 ד. גדול המעשה יותר מן העושה.
 ה. שקולה הצדקה כנגד כל המצוות; מצלת מעול מלכות ונוגשים ומביאה שלום השקט ובטח; מכפרת (כשם שמחצית השקל היתה מכפרת בזמן ביהמ"ק); כופה אף (וחמה — מחלוקת); מציילה ממות, מדינה של גיהנם, ממיתה משונה; הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים, שמדבר על לבו דברי ניחומים — בי"א ברכות, כמפורט בכתוב; הרודף אחר הצדקה — הקב"ה ממציא לו מעות ועושה בהן צדקה, וכן ממציא לו בני אדם מהוגנים לעשות להם צדקה; הרגיל לעשות צדקה, זוכה לבנים בעלי חכמה, עושר ואגדה.

יט. מגין ש:

- א. — מצורע בימי חלוטו מטמא אדם?
 ב. — מצורע בימי ספורו (=בשבעת הימים שבין טהרת הצפורים להבאת קרבנותיו) מטמא אדם וכלים במגע?
 ג. — שרץ מטמא אדם?

ד. — שכבת זרע מטמאת אדם במגע?

ה. האם המסיט את הנבילה מטמא אדם וכלים?

א. שהמצורע הוקש למת, שמטמא אדם אף באהל. (ומטמא אדם במגע ובמשא).

ב. גזרה שוה מימי חלוטו (בתוס' קרי ליה 'היקשא'), שבשניהם נאמר כיבוס בגדים. (ואינו מטמא במשא).

ג. מפורש בכתוב: 'או איש אשר יגע בכל שרץ...'. (ואינו מטמא במשא).

ד. מ'או איש' — לרבות את הנוגע. (ואינה מטמאה במשא).

ה. אינו מטמא אלא בגדים שהוא לבוש בהם בשעת היסטו (רש"י). ולא דוקא בגדים שלובש, אלא כל כלים שנוגע

בהם בשעה שמסיט את הנבילה. (ריב"ם, עפ"י תו"כ). אולם לאחר מכן אינו מטמא אדם וכלים.

כ. נכרי ששלח מעות לישראל לעשות בהן צדקה — מה יש לעשות בהן?

לכתחילה יש לו להשטמ ממנו ולא לקבלם, שלא לתת להם זכות זו. ומשום שלום מלכות, כגון שהיה השולח שר

ומושל — מותר לקבל. אלא שגם באופן זה יש לו לתת לעניים נכרים, אלא אם כן השולח פרש אחרת, שאסור

לגנוב את דעתו. (עפ"י רש"י).

(ודוקא מעות לעניים, אבל נדבה לבית הכנסת — מקבלים מהם. עתוס' ופוסקים).

דף יא

כא. א. מהו הכלל בענין חלוקת נכס משותף — מתי יכול אחד מן השותפין לחייב את השני לחלקו?

ב. מהו השיעור המינימלי של חצר שיש בה דין חלוקה?

א. כל שאילו ייחלק ועדיין שמו עליו — יש בו דין חלוקה. וטעם הדבר, שכל שאילו ייחלק אין שמו עליו, לפי

שהחלק המגיע לכל אחד אינו ראוי לאותו שימוש של הנכס המשותף. (ע' רא"ש).

ב. אמרו במשנה: עד שיהא בה ד' אמות לכל אחד מן השותפין. (ודוקא ד' על ד', אבל פחות מרוחב ד', הגם שארכה

גדול יותר — אינו ראוי לשימוש. ע' רא"ש בשם ר"י מיגאש).

ואמרו בגמרא ששיעור זה אינו כולל ד' אמות שלפני פתחי הבתים, היינו כנגד משך הפתח, כל פתח לפי גדלו,

וממנו ולהלן ד' אמות (ואם משך הפתח צר מד' אמות, נותנים לו מצדיו כדי שיהא לו ד' על ד'. רא"ש וש"פ) —

לצורך פירוק המשא מעל החמור. ואם יש לאחד מן השותפין כמה פתחים, נותנים לו ד' אמות לכל פתח, והשאר

חולקין בשוה. כן דעת רב חסדא וסייעו לו מהברייתא. ולדעת רב הונא חצר מתחלקת לפי פתחיה, פירוש, יחס

חלוקת החצר בהתאם למספר הפתחים של כל שותף.

ואפילו סתם את פתח הבית, עדיין יש לו ד' אמות, אלא אם כן פרץ את פצימיו, שאז גילה דעתו שלא יפתחנו

שוב. להלן יב.

ואין נותנים ד' אמות שלפני הפתח לאכסדרא, אלא באכסדרא שיש לה דפנות מסביב, אפילו נמוכות. וכן אין

נותנים ללול, ולבית שחציו אינו מקורה.

כמה בתים הפתוחים למרפסת אחת היורדת לחצר — אין להם אלא ד' אמות, לרגלי המרפסת.

חפירה שבהצד שמיועדת לגרעיני תמרים (לצורך מאכל בהמה או עיבוד עורות), נותנים לה ד' אמות לכל רוח,

אא"כ יש לה פתח מיוחד, שאז נותנים לה רק ד' אמות אצל הפתח.